คุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลในโลกยุควูก้า
Quality of Life among Nursing Students in a VUCA World

พรจุฬา สาธุธรรม* กรุณา วงษ์เทียนหลาย** กนกวรรณ มูลผง*** กนกวรรณ สิทธิจันทร์* ชาลิสา อดทน*
บุษราภรณ์ แก้วมณี*** ปทิตตา รัตนธรรม**** มลชยา บุพตา*** สุกัญญา ลาภภิญโญ****
Pornchula Sathutham,* Karuna Wongtienlai,** Kanokwan Moolphong,*** Kanokwan Sittijan,* Chalisa Odton,*
Bussaraphorn Kaewmanee,*** Patitta Rattanatham,**** Monchaya Bupata,*** Sukanya Lapphinyo****
* โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร
* Siriraj Hospital, Bangkok
** วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ กรุงเทพมหานคร
** Royal Thai Navy College of Nursing, Bangkok
*** โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรุงเทพมหานคร
*** Somdech Phra Pinklao Hospital, Bangkok
**** โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จ.ชลบุรี
**** Somdej Pranangchaosirikit Hospital, Chonburi Province
** Corresponding Author: khunkaruna.w@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลในโลกยุควูก้า และความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิต จำแนกตามระดับชั้นปี สถานภาพครอบครัว ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน การศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนพยาบาลทหารเรือ ชั้นปีที่ 1 - 4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 148 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามคุณภาพชีวิต และแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง (ค่าความตรงของเครื่องมือ = 0.67 - 1 และสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค = 0.92, 0.96 ตามลำดับ) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว สถิติทดสอบไคสแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นักเรียนพยาบาลทหารเรือ จำนวนชั้นปีละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการแบบเจาะจง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนพยาบาลทหารเรือ มีคุณภาพชีวิตภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 81.18) ชั้นปีที่ 1 มีคุณภาพชีวิตสูงสุดในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 79.30, 78.43, 76.41 และ 73.05)

2. ระดับชั้นปีของนักเรียนพยาบาล เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี และการเห็นคุณค่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) (r_{xy} = .368, .307, .470)

Received: March 23, 2025; Revised: May 9, 2025; Accepted: May 20, 2025

3. ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

4. ปัจจัยที่ส่งผลทำให้นักเรียนพยาบาลทหารเรือมีคุณภาพชีวิต อันดับแรก คือ สิ่งแวดล้อมการออกไปนอกสถานที่นอกเหนือจากสถานศึกษา การมีสถานที่ออกกำลังกาย การพักผ่อนอย่างน้อย 8 ชม. การมีมุมพักผ่อนสำหรับนักเรียนพยาบาล และสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู เพื่อน และนักเรียนชั้นปีอื่นๆ ภายในสถานศึกษาที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน

คำสำคัญ: นักเรียนพยาบาล คุณภาพชีวิต คุณค่าในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โลกยุควูก้า

Abstract

This mixed-methods study aimed to examine the quality of life among naval nursing students in a VUCA world, and the relationship between the quality of life with learning at different year levels, GPAX, family status, and the adequacy of income. In the quantitative design, the sample consisted of 148 naval nursing students, from first to fourth year in the academic year 2024, who were recruited by using proportional stratified random sampling. The research instruments were questionnaires on quality of life and self-esteem (instruments validity = 0.67 - 1 and Cronbach's alpha coefficient = 0.92, 0.96, respectively). The data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation; and correlation analysis using one-way ANOVA, Chi-square and Pearson correlation coefficient. In the qualitative deign, 12 naval nursing students (3 from each year) were selected using purposive sampling. Data were collected through structured interviews and analyzed using content analysis. The findings were as follows:

1. The overall quality of life among naval nursing students was at a moderate level (Mean score = 81.18). The first year had the highest quality of life at a moderate level, followed by the third-year, second-year, and fourth-year students, respectively (Mean scores = 79.30, 78.43, 76.41 and 73.05).

2. The nursing students' year level, GPAX, and self-esteem were significantly positively correlated with the quality of life at a moderate level (r_{xy} = .368, .307, .470, $p < .01$).

3. The adequacy of income had a statistically significant negative relationship with the quality of life ($p < .05$).

4. Factors contributing to the quality of life of the naval nursing students included the environment, opportunities to go outside of the school, having a place to exercise, getting at least 8 hours of sleep, having a relaxation corner for nursing students and good maintaining relationships among teachers, classmates, and other students with in the institution where they live together.

Keywords: nursing students, quality of life, self-esteem, GPAX, VUCA world

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกแห่งการผันผวน (VUCA world) จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ทำให้ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกับด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นประเทศไทยจึงมีนโยบายเพื่อเตรียมความพร้อมให้ประชาชนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบสุขภาพของประเทศ ยกระดับคุณภาพชีวิต การศึกษา และสุขภาพของตนเองได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) มีแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตว่า เป็นการรับรู้ของปัจเจกบุคคลต่อสถานะในชีวิตของตนภายใต้บริบทของวัฒนธรรม และสังคมที่อาศัยอยู่ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 มิติ ตามกรอบแนวคิดแบบองค์รวม คือ มิติด้านสุขภาพกาย มิติด้านสุขภาพจิต มิติด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และมิติด้านสภาพแวดล้อม[1] คุณภาพชีวิต (Quality of life) เป็นแนวคิดที่มีองค์ประกอบหลายมิติ ซึ่งในแต่ละมิติจะมีความแตกต่างกันสืบเนื่องจากการมองความหมายของชีวิตและคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละบุคคลจะมองคุณภาพชีวิตโดยให้ความคิดเห็นที่มองบุคคลเป็นหลักและสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นมุมมองผ่านพื้นฐานความคิด ความรู้สึกและตีความของบุคคล[2]

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ ศูนย์วิทยาการกรมแพทย์ทหารเรือ มีจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้นักเรียนพยาบาลทหารเรือมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยเฉพาะการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลซึ่งมุ่งหวังให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาพยาบาลต้องเผชิญสถานการณ์ท้าทายและมีการเปลี่ยนแปลงเร็ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทักษะวิชาชีพตามหลักสูตรการศึกษาพยาบาลศาสตร์[3] ในสถานการณ์ที่โลกเกิดความผันผวน ปัจจัยสำคัญที่มีผลให้เผชิญหน้ากับอุปสรรคและการประสบความสำเร็จได้ คือ การเห็นคุณค่าในความสามารถตนเอง การที่นักเรียนพยาบาลมีทัศนคติในด้านเห็นคุณค่าในตนเองจะช่วยทำให้สามารถผ่านสถานการณ์ที่กดดันและท้าทาย ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ผันผวนที่คาดการณ์ได้ยากไปได้ ในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือมีวิชาทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 1 เนื้อหาจะมีการเรียนรู้ในเรื่องของแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับทักษะชีวิต แนวคิดบุคลิกภาพ มารยาททางสังคม ทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต การประยุกต์ทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิต ซึ่งจากการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช[3] พบว่า ปัจจัยสำคัญ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล ทำให้ระดับคุณภาพชีวิตสูงขึ้นได้ ร้อยละ 54.90 และเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลเป็นอันดับสอง คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง รายด้าน พบว่า ด้านสมาชิกในครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับสูงมาก รองลงมา คือ ด้านการมีอำนาจ

จากการสัมภาษณ์นักเรียนพยาบาลทหารเรือ พบว่า นักเรียนพยาบาลทหารเรือแต่ละชั้นปีมีการเผชิญสถานการณ์แตกต่างกัน โดยนักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 1 มีการปรับตัวเกี่ยวกับกฎระเบียบของวิทยาลัย นักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 2 เริ่มมีการเรียนเนื้อหาในภาคทฤษฎีที่มีความเฉพาะเจาะจงทางการพยาบาล นักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 3 มีฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจึงต้องเปลี่ยนแปลงเวลาในการใช้ชีวิต และนักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 4 มีการบูรณาการองค์ความรู้ที่ได้รับเพื่อนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยให้ครอบครอบคลุมทั้ง 4 มิติ ด้านการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีการวัดประเมินผลระดับผ่าน ต้องได้ระดับคะแนน 2.00 ขึ้นไป[4] ทำให้นักเรียนพยาบาลทหารเรือตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 จำเป็น

ต้องพัฒนาตนเองในการฝึกปฏิบัติทางคลินิกเพื่อเตรียมตัวในวิชาการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน ในช่วงเวลาว่างเสาร์ อาทิตย์ ในห้องฝึกปฏิบัติการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ ทำให้การพักผ่อนน้อยลง ความเครียดมากขึ้น ส่งผลทำให้คุณภาพชีวิตด้านร่างกายและจิตใจลดน้อยลง[4] นักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 2 มีสัมพันธภาพกับเพื่อนน้อยลง การพูดคุยกันน้อยลง และต้องมีการปรับตัวในบริบทของการเรียนในภาคทฤษฎี สู่การฝึกปฏิบัติในภาคปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา กิ่งแก้ว และ ณัฐธยาน์ บุญมาก กล่าวว่า ระดับชั้นปีมีความสัมพันธ์ผกผันกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาล[5] จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 1 มีการเรียนการสอนเฉพาะภาคทฤษฎีตามตารางเรียนในเวลาราชการ โดยยังไม่มีการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วย ทำให้มีวันหยุดเพียงพอสำหรับการพักผ่อน ดูแลสุขภาพ พบปะครอบครัว และสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น ส่งผลให้มีช่วงเวลาผ่อนคลายมากกว่าชั้นปีอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัย พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านร่างกายและด้านจิตใจมากกว่านักศึกษาชั้นปี 2, 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .013$, $p < .001$, $p < .001$ ตามลำดับ และ $p = .005$, $p < .001$, $p < .001$ ตามลำดับ)[5] และสอดคล้องกับแนวคิดของ วิรงรอง สิตไทย และ ณิสา แจ้งบุญ พบว่า เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎีมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในด้านของจิตใจ อย่างมีนัยสำคัญ[6] ทั้งนี้นักเรียนพยาบาลทหารเรือทั้ง 4 ชั้นปี ต้องอาศัยอยู่ในหอพักตามที่วิทยาลัยกำหนด ส่งผลให้นักเรียนพยาบาลทหารเรือมีเวลาอยู่กับครอบครัวน้อยลง ซึ่งความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ สอดคล้องกับ กิตติพัฒน์ ทาวงศ์ษา และคณะ กล่าวว่า นักเรียนพยาบาลที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตเศรษฐานะ ทางสังคมของนักเรียนพยาบาลทหารเรือมีความหลากหลายซึ่งรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้คุณภาพชีวิตดี[7] สอดคล้องกับแนวคิดของ พัชร แสงสุวรรณ และคณะ กล่าวว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิต โดยสมาชิกครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนมาก จะมีคุณภาพชีวิตในระดับที่ดีขึ้น[8]

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ พบว่าเกี่ยวข้องกับทั้งระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี ความเพียงพอของรายได้ โดยเฉพาะในส่วนของการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนพยาบาล ซึ่งส่งผลกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาล ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมมีการศึกษาที่ค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาล ทำให้คณะผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ได้แก่ ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร คณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาล เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนและส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนพยาบาลทหารเรือให้สามารถดำเนินชีวิตในวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และมีความรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและพร้อมที่จะเป็นพยาบาลที่มีจิตบริการที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตนเอง กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ

สมมติฐานการวิจัย

ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี ความเพียงพอของรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึก มุมมองและทัศนคติที่ดีของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ในการมองเห็นสิ่งที่สวยงามของตนเอง ประกอบด้วยทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีความสามารถ 2) ด้านการมีความสำคัญ 3) ด้านการมีคุณความดี 4) ด้านการมีอำนาจ 5) ด้านครอบครัว และ 6) ด้านการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

1.1 ด้านการมีความสามารถ หมายถึง ความรู้สึก มุมมองและทัศนคติที่ดีของนักเรียนพยาบาลทหารเรือในการมองเห็นสิ่งที่สวยงามของตนเอง ในด้านของการทำงานที่ได้รับมอบหมาย การแก้ปัญหาเมื่อเจอกับปัญหาอุปสรรคสามารถแก้ไขได้ การปรับตัวเข้ากับเพื่อน

1.2 ด้านการมีความสำคัญ หมายถึง ความรู้สึก มุมมองและทัศนคติที่ดีของนักเรียนพยาบาลทหารเรือในการมองเห็นสิ่งที่สวยงามของตนเอง ในด้านของการได้รับการยอมรับตนเองอย่างเหมาะสม ความรู้สึกว่าตนเป็นที่รักของบุคคลอื่น การได้รับการสนับสนุนและกระตุ้นเตือนยามต้องการความช่วยเหลือ

1.3 ด้านการมีคุณความดี หมายถึง ความรู้สึก มุมมองและทัศนคติที่ดีของนักเรียนพยาบาลทหารเรือในการมองเห็นสิ่งที่สวยงามของตนเอง ในด้านการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ความสมเหตุสมผลและสามัญสำนึก เป็นที่พอใจของคนส่วนใหญ่ในสังคม ได้แก่ การคิดและการกระทำใดๆ ก็ได้ที่ตนเองและผู้อื่นไม่เดือดร้อน ประกอบด้วย การปฏิบัติตัวสอดคล้องกับศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมและวัฒนธรรม ความพอใจชีวิตที่เป็นอยู่ การแสดงออกของความคิดถูกต้อง

1.4 ด้านการมีอำนาจ หมายถึง ความรู้สึก มุมมองและทัศนคติที่ดีของนักเรียนพยาบาลทหารเรือในการมองเห็นสิ่งที่สวยงามของตนเอง ในด้านการมีอิทธิพลต่อการควบคุมการกระทำของตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในอำนาจของตนเองว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ มีความสามารถเพียงพอในการกระทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

1.5 ด้านครอบครัว หมายถึง ความรู้สึก มุมมองและทัศนคติที่ดีของนักเรียนพยาบาลทหารเรือในการมองเห็นสิ่งที่สวยงามของตนเอง ในด้านของบุคคลทางสายเลือดหรือผู้เลี้ยงดู การได้รับความรู้สึกปลอดภัย ได้รับความรักและได้รับการยอมรับจากครอบครัว

1.6 ด้านการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หมายถึง ความรู้สึก มุมมองและทัศนคติที่ดีของนักเรียนพยาบาลทหารเรือในการมองเห็นสิ่งที่สวยงามของตนเอง ในด้านการสร้างความสัมพันธ์ด้วยการกระทำและการสื่อสารระหว่างบุคคลร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันกับเพื่อนและบุคคลอื่นประกอบด้วย นักเรียนพยาบาลทหารเรือมีความภาคภูมิใจวิธีการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและมีการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นโดยง่าย

2. คุณภาพชีวิต หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพึงพอใจของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ด้านร่างกาย หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพึงพอใจต่อร่างกายของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ซึ่งประกอบด้วยอาการที่แสดงทางกายเมื่อเกิดภาวะผิดปกติ การมีร่างกายแข็งแรงในการทำกิจกรรม และการทำงานที่ได้รับมอบหมาย หากเกิดภาวะเจ็บป่วยจะได้รับการช่วยเหลือจากสถาบันและเข้าถึงการบริการสุขภาพ

อย่างเหมาะสม รวดเร็ว การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน

2.2 ด้านจิตใจ หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพึงพอใจของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ความรู้สึกทางบวกของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความรู้สึกที่ไม่ดี รู้สึกเศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล หรือเมื่อเกิดความรู้สึกไม่สบายใจก็ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ครูหรือบุคคลใกล้ชิด รวมถึงได้รับคำปรึกษากำลังใจ และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

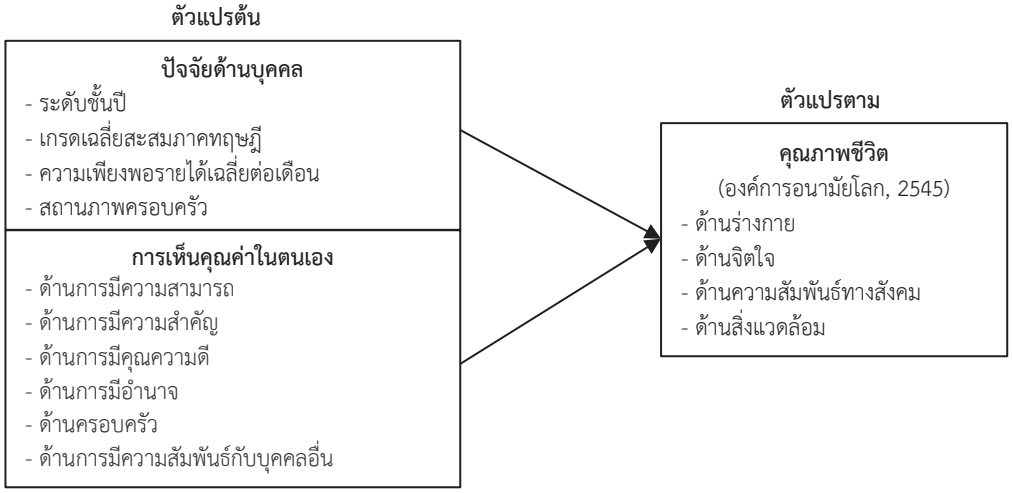
2.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพึงพอใจของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การผูกมิตรกับผู้อื่น การได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลอื่นภายในวิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ รับรู้ว่าตนเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสถาบันด้วยและรับรู้เพศสภาพของตนเอง

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพึงพอใจของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต ได้รับรู้เรื่องราวข่าวสารในชีวิตประจำวัน การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี การมีภาวะพักผ่อนส่วนตัว และการมีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่าย

3. โลกยุควูก้า หมายถึง ทัศนคติ การรับรู้ในตนเอง พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือในสถานการณ์ “ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อนและคลุมเครือ” ส่งผลต่อการใช้ชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม ทั้งด้านการเรียนการสอนและเทคโนโลยี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรม โดยได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ซึ่งตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตนเอง และศึกษาในนักเรียนพยาบาลเป็นสำคัญ พบว่า จากการศึกษาระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล[9] และในส่วนของสถานภาพครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านสังคมของนักศึกษาพยาบาล[10] ในส่วนของการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน[11] มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล[3] ส่วนของคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ[12] ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษาครั้งนี้จึงได้กำหนดตามกรอบแนวคิดดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods) ชนิด Explanatory sequential design มีลำดับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และตามด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

ประชากร คือ นักเรียนพยาบาลทหารเรือที่ศึกษาในปีการศึกษา 2567 ตามหลักสูตรของสถาบัน ชั้นปีที่ 1 - 4 จำนวน 240 คน

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria) คือ นักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 1 - 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2567 ที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยโดยความสมัครใจ

การคัดออกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Exclusion criteria) คือ นักเรียนพยาบาลทหารเรือ ที่ติดภารกิจจำเป็นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้

การถอนผู้ร่วมวิจัย/อาสาสมัครหรือยุติการเข้าร่วมการวิจัย (Withdrawal or termination criteria) นักเรียนพยาบาลทหารเรือที่ปฏิเสธหรือขอถอนตัวออกจากการวิจัย มีการเจ็บป่วยจนต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง และลาออกจากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนพยาบาลทหารเรือที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกเข้าร่วมวิจัย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan[13] ที่ใช้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยแบบไม่ทดลอง โดยกำหนดความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับความแปรปปรวนของตัวแปรทวินาม (Dichotomous) คือ 0.50 และใช้ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05[14] ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน โดยใช้วิธีการสุ่ม แบบชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วนเท่ากัน (Proportional stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง ชั้นปีที่ 1 - 4 จำนวนชั้นปีละ 37 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม และแบบประเมิน ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ระดับชั้นปีที่ศึกษา ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพครอบครัว และแบบสอบถามแบบกรอกข้อมูล จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎีของนักเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา

ตอนที่ 2 แบบวัดคุณภาพชีวิต (Quality of Life) จำนวน 26 ข้อ เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยได้ประยุกต์จากเครื่องมือชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHO) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้พัฒนาจากเครื่องมือการประเมินคุณภาพฉบับย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) แบบสอบถามมีคุณภาพดีมาก นำมาพัฒนาตามบริบทของนักศึกษา และความเหมาะสมให้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ต้องการ จากนั้นนำมาวัดค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.99 ระดับคุณภาพชีวิตโดยรวม มีคะแนนตั้งแต่ 26 - 130 คะแนน[12] การแปลผล ดังนี้ คะแนน 26 - 60 แสดงถึง ระดับคุณภาพชีวิตต่ำ คะแนน 61 - 95 แสดงถึง ระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง คะแนน 96 - 130 แสดงถึง ระดับคุณภาพชีวิตสูง แบ่งระดับคุณภาพชีวิต แยกเป็นองค์ประกอบต่างๆ ได้ดังนี้

	คุณภาพชีวิตต่ำ	คุณภาพชีวิตปานกลาง	คุณภาพชีวิตสูง
1. ด้านสุขภาพกาย	7 - 16	17 - 26	27 - 35
2. ด้านสุขภาพใจ	6 - 14	15 - 22	23 - 30
3. ด้านสัมพันธภาพสังคม	3 - 7	8 - 11	12 - 15
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	8 - 18	19 - 29	30 - 40
คุณภาพชีวิตโดยรวม	26 - 60	61 - 95	96 - 130

ตอนที่ 3 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยพัฒนาจาก สมทรง โปปัญจมะกุล[11] โดยปรับข้อคำถามให้ตรงกับบริบทของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ มีค่าความตรงตามเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.60 - 1 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.94 เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 4.60 - 5.00 คือ การเห็นคุณค่าในตนเองสูงมาก คะแนนเฉลี่ย 3.60 - 4.59 คือ การเห็นคุณค่าในตนเองสูง 2.60 - 3.59 คือ การเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.60 - 2.59 คือ การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.59 คือ การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมาก[11]

การหาคุณภาพเครื่องมือ มีการตรวจสอบค่าความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาทางการพยาบาล และการวิจัยทางการพยาบาล 2) ผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ทำวิจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง 3) หัวหน้าฝ่ายปกครอง วิทยาลัยพยาบาล กองทัพเรือ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านการวิจัยและการดูแลคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ หาค่าความเที่ยงโดยคณะผู้วิจัยนำเครื่องมือแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและปรับแก้เรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับประชากรที่คณะผู้วิจัยต้องการศึกษา (ไม่รวมกลุ่มตัวอย่าง และเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย) ของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ปีการศึกษา 2567

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ภายหลังโครงการผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยแล้ว จึงทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากหน่วยงานที่คณะผู้วิจัยปฏิบัติงานถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล

2. คณะผู้วิจัยได้เข้าพบนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 - 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจกเอกสารชี้แจงข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยต่อกลุ่มตัวอย่าง อธิบายรายละเอียดในการเก็บข้อมูล พร้อมเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย เพื่อพิจารณาลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยส่งให้แก่คณะผู้วิจัยด้วยความสมัครใจ

3. คณะผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา สถานที่ตามที่กลุ่มตัวอย่างสะดวกเพื่อทำแบบสอบถาม คือ ลานอเนกประสงค์ใต้อาคารหอพักนักเรียนพยาบาล ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบว่า ไม่ต้องระบุ ชื่อ-สกุล ในการตอบแบบสอบถาม และหากไม่สะดวกที่จะตอบคำถามใดมีสิทธิที่จะไม่ตอบข้อคำถามข้อนั้น จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามโดยอิสระ และส่งแบบสอบถามกลับคืนคณะผู้วิจัยโดยใส่ในซองเอกสารสีน้ำตาลที่คณะผู้วิจัยเตรียมไว้ให้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม โดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 148 ชุด ได้รับกลับคืนครบตามจำนวน 148 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาจากการทำ Focus group ของนักเรียนพยาบาลทั้ง 12 คน

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัยนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย กรมแพทย์ทหารเรือ เอกสารรับรองเลขที่ COA-NMD-REC 036/67 วันที่รับรอง 22 ตุลาคม 2567 - 21 ตุลาคม 2568 คณะผู้วิจัยปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคน โดยแจกเอกสารชี้แจงข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาพร้อมอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการวิจัย ระยะเวลาในการเข้าร่วมการวิจัย และยึดหลักการเคารพในตัวบุคคลโดยแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยได้โดยอิสระ และคณะผู้วิจัยมีมาตรการเก็บรักษาความลับของข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยไม่ต้องระบุรายชื่อในการตอบแบบสอบถาม นำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม พร้อมเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย หากยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจึงลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย จากนั้นจึงเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป IBM SPSS Statistics Version 23 ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ได้แก่ ระดับชั้นปี สถานภาพครอบครัว เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง และระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ จำแนกตามรายด้าน รายข้อและโดยรวม โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ จำแนกตามรายด้าน รายข้อและโดยรวม โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ จำแนกตามระดับ ชั้นปี โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA)

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ระดับชั้นปี สถานภาพครอบครัว ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ โดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์

6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ได้แก่ เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี การเห็นคุณค่าในตนเอง กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation)

7. วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ จากการทำกลุ่ม (Focus group) จำนวน 1 ครั้ง กับตัวแทนชั้นปีๆ ละ 3 คน รวมจำนวน 12 คน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content

analysis) ผู้วิจัยใช้หลักการ Commensurability validity เพื่อประเมินความเที่ยงตรง โดยอาศัยการอธิบายปรากฏการณ์จากหลายมุมมองและบูรณาการวิธีคิดทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในรูปแบบ Sequential explanatory design กล่าวคือ ผลการวิจัยเชิงปริมาณถูกนำมาใช้สร้างแบบสอบถามกึ่งโครงสร้างสำหรับการประชุมกลุ่ม ซึ่งช่วยให้ได้คำตอบใหม่ๆ ที่สามารถอธิบายและขยายผลจากการวิจัยเชิงปริมาณที่ดำเนินการมาก่อนหน้านี้

ผลการวิจัย

1. นักเรียนพยาบาลทหารเรือ ชั้นปีที่ 1 - 4 มีเกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี (GPAX) อยู่ระดับสูงมากที่สุด ร้อยละ 46.6 รองลงมา คือ ระดับสูงที่สุด ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ร้อยละ 28.40, 24.30 และ 0.70 ตามลำดับ

2. นักเรียนพยาบาลทหารเรือ มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean score = 81.18) รายด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับสูง (Mean score = 83.10) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพกาย อยู่ในระดับปานกลาง (Mean score = 28.43) และคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านจิตใจ (Mean score = 21.73) เมื่อพิจารณาเป็นชั้นปี พบว่า ภาพรวมนักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 1 มีระดับคุณภาพชีวิตสูงที่สุด ในระดับปานกลาง (Mean score = 79.30) รองลงมา คือ ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 (Mean score = 78.43, 76.41 และ 73.05 ตามลำดับ)

3. นักเรียนพยาบาลทหารเรือ มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง (Mean = 4.19 SD = 0.63) รายด้าน พบว่า ด้านสมาชิกในครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (Mean = 4.65 SD = 0.45) อยู่ในระดับสูงมาก รองลงมา คือ ด้านการมีอำนาจ (Mean = 4.23, SD = 0.56) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการมีความสำคัญ (Mean = 3.81, SD = 0.62)

4. ระดับชั้นปีของนักเรียนพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ($r_{xy} = .368$) (ตารางที่ 1)

5. ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์ทางลบ (Phi = -.297) กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) (ตารางที่ 2)

6. เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี และการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ($r_{xy} = .307, .470$) (ตารางที่ 3)

7. สถานภาพครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

8. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทำให้นักเรียนพยาบาลทหารเรือมีคุณภาพชีวิต อันดับแรก คือ สิ่งแวดล้อม การออกไปนอกสถานที่นอกเหนือจากสถานศึกษา การมีสถานที่ออกกำลังกาย การพักผ่อนอย่างน้อย 8 ชม. การมีมุมพักผ่อนสำหรับนักเรียนพยาบาล และสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู เพื่อน และนักเรียนชั้นปีอื่นๆ ในสถานศึกษาที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน สำหรับนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความวิตกกังวลในการเรียนภาคทฤษฎีเป็นอันดับแรก นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความวิตกกังวลในการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยเป็นอันดับแรก นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอน เพื่อนร่วมชั้น และความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปี โดยเฉพาะกับรุ่นพี่ ชั้นปีที่ 4 มีความสำคัญเป็นอันดับแรก และนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 4 พบว่า มีความกังวลต่อการเตรียมตัวสอบรวบยอดสาขาพยาบาลศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหิดล การสอบขึ้นทะเบียนและรับอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาล ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่พยาบาลวิชาชีพในอนาคต

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นปีกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ

ระดับชั้นปี	คุณภาพชีวิต			χ^2	p-value
	ระดับคุณภาพชีวิตไม่ดี	ระดับคุณภาพชีวิตดี	รวม		
ชั้นปีที่ 1	8 (21.62%)	29 (78.38%)	37 (100.00%)	20.000* (Cramer's V = .368)	.000
ชั้นปีที่ 2	20 (54.05%)	17 (45.95%)	37 (100.00%)		
ชั้นปีที่ 3	19 (51.35%)	18 (48.65%)	37 (100.00%)		
ชั้นปีที่ 4	27 (72.97%)	10 (27.03%)	37 (100.00%)		
รวม	**74 (50.00%)**	**74 (50.00%)**	**148 (100.00%)**		

* p < .05

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ

ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	คุณภาพชีวิต			χ^2	p-value
	ระดับคุณภาพชีวิตไม่ดี	ระดับคุณภาพชีวิตดี	รวม		
เพียงพอ	26 (35.14%)	48 (64.86%)	37 (100.00%)	13.081* (Phi = -.297)	.000
ไม่เพียงพอ	48 (64.86%)	26 (35.14%)	37 (100.00%)		
รวม	**74 (50.00%)**	**74 (50.00%)**	**148 (100.00%)**		

* p < .05

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างเกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี และการเห็นคุณค่าในตนเองกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ

ตัวแปร	คุณภาพชีวิต	
	r_{xy}	p-value
1. เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี	.307*	.000
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง	.470*	.000

* p < .05

การอภิปรายผลการวิจัย

1. นักเรียนพยาบาลทหารเรือ มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean score = 81.18) รายด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับสูง (Mean score = 83.10) จากการศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม[1] พบว่า คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมสามารถคงไว้ซึ่งบทบาททางสังคม และการยอมรับจากสังคมในบทบาทของตนเอง เช่น บทบาทของการเป็นครู เป็นนักเรียน เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ และแนวคิดนี้กล่าวถึงรายได้จากสิ่งที่ได้ทำและความสามารถในการคงไว้ซึ่งบทบาทของตนเองในภาวะที่อยู่ในสังคมปกติ สอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแพทย์[6] การป้องกันตนเองทางจิตของนักศึกษาที่ได้รับการยอมรับหรือมีสัมพันธภาพที่ดีในสังคม โดยนำมาใช้เป็นพฤติกรรมตามที่สังคมยอมรับ เป็นการให้คุณค่าใหม่นำไปสู่ความภาคภูมิใจในตนเอง และผลรองลงมา คือ ด้านสุขภาพกาย อยู่ในระดับปานกลาง (Mean score = 28.43) และคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านจิตใจ (Mean score = 21.73) เมื่อพิจารณาเป็นชั้นปี พบว่า ภาพรวมนักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 1 มีระดับคุณภาพชีวิตสูงที่สุด ในระดับปานกลาง (Mean score = 79.30) รองลงมา คือ ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 (Mean score = 78.43, 76.41 และ 73.05 ตามลำดับ) สอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตในระดับสุขภาพของบุคคล หากบุคคลมีดัชนีสุขภาพเป็น 0 หมายถึงการเสียชีวิต และดัชนีเป็น 1 เท่ากับการมีสุขภาพสมบูรณ์[15] เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตตามมุมมองนี้ไม่พิจารณาสุขภาพโดยรวม (Holistic perspective) ซึ่งถือเป็นการพิจารณาในภาวะ Normal life ซึ่งในยุคปัจจุบันเป็นโลกยุควูก้าเกิดการแปรปรวนและผันผวน คาดเดาไม่ได้ ทำให้บุคคลส่วนใหญ่ในยุคนี้ โดยเฉพาะนักศึกษาซึ่งถือว่าอยู่ในวัยรุ่น วัยแห่งการเปลี่ยนแปลงประเมินว่าตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ค่อนข้างต่ำ[16] หากมีมุมมองการประเมินคุณภาพชีวิตจากการเจ็บป่วยในยุคปัจจุบันโดยเฉพาะในการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลงจะยิ่งทำให้มุมมองคุณภาพชีวิตของตนเองลดลงอย่างสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)[1]

2. นักเรียนพยาบาลทหารเรือ มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง (Mean = 4.19, SD = 0.63) และการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ($r_{xy} = .470$) จากการศึกษาในเรื่องการสร้างคุณค่าในตนเองของนักศึกษาพยาบาล หากผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ผู้สอน มีกลยุทธ์ในการสร้างคุณค่าในตนเองของนักศึกษาได้ ทำให้นักศึกษา สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ การตระหนักรู้การมีคุณค่าในตนเองสำหรับการเรียนวิชาชีพพยาบาลได้มีความสุข[17] ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนากล่าวว่า ผู้บริหาร อาจารย์พยาบาลเป็นส่วนสำคัญกับคุณภาพชีวิต ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาล โดยเฉพาะด้านจิตใจ ทำให้นักศึกษาพยาบาล มีความมั่นใจในตนเอง รับรู้ถึงการมีคุณค่าของตนเอง ทั้งในด้านการเรียน การใช้ชีวิตในสังคม ส่งผลทำให้ใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และส่งผลต่อการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีความสุขมากขึ้น[5] สอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช พบว่า ปัจจัยสำคัญ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลทำให้ระดับคุณภาพชีวิตสูงขึ้นได้ ร้อยละ 54.90 ($R_2 = .549$, $F = 31.708$, $p < .05$) และเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลเป็นอันดับสอง คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\beta = .253$, $p < .001$) รายด้าน พบว่า ด้านสมาชิกในครอบครัว

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (Mean = 4.65 SD = 0.45) อยู่ในระดับสูงมาก รองลงมา คือ ด้านการมีอำนาจ (Mean = 4.23, SD = 0.56) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการมีความสำคัญ (Mean = 3.81, SD = 0.62)[3]

3. ระดับชั้นปีของนักเรียนพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ($r_{xy} = .368$) และพบว่านักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีระดับคุณภาพชีวิตสูงที่สุด รองลงมา คือ ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ตามลำดับ ซึ่งจากการทำกลุ่ม Focus group ของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ พบว่า ชั้นปีที่ 4 ต้องเรียนรายวิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การฝึกปฏิบัติอนามัยชุมชน การปฏิบัติบริหารการพยาบาล และวิชาประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งต้องบูรณาการองค์ความรู้จากทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ทั้งการพยาบาลสูติศาสตร์และการผดุงครรภ์ การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น รวมถึงการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ส่งผลให้นักเรียนพยาบาลทหารเรือมีเวลาพักผ่อนลดลงอย่างมาก บางคนกล่าวว่า *"หนูได้นอนวันละ 1 ชม. ในการทบทวนความรู้และทำงานส่งในแต่ละวิชา"* เมื่อร่างกายพักผ่อนน้อย ทำให้ภาวะจิตใจ อารมณ์ต่างๆ ไม่มีความสุข รู้สึกอยากอยู่คนเดียว *"หนูไม่ค่อยอยากคุยกับใคร อยากทำงานให้เสร็จและพักผ่อนไวๆ"* ในส่วนของนักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 1 *"วิชาส่วนใหญ่ เป็นวิชาทฤษฎี ถึงแม้ว่าจะเป็นหลักสูตรใหม่ ด้วยการจัดการเรียนการสอนและการออกแบบกิจกรรมที่ประยุกต์ ทำให้งานที่ทำส่งสามารถเสร็จภายในเวลาที่กำหนด พักผ่อนได้อย่างเต็มที่"* สอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ[5] นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคุณภาพชีวิตที่ดีมากกว่าระดับชั้นปีอื่นๆ ทั้ง 4 ด้าน และพบว่าคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการประชุมกลุ่ม พบว่า นักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 1 มีการเรียน การสอนเฉพาะภาคทฤษฎี ไม่มีการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วย ยังมีวันหยุดที่มากกว่าชั้นปีอื่นๆ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว เพื่อน ถือว่าเป็นความผ่อนคลายมากกว่าปีอื่นๆ ในส่วนของนักเรียนพยาบาลทหารเรือชั้นปีที่ 3 *"การฝึกปฏิบัติเฉพาะทาง ทั้งสูติศาสตร์ ศัลยกรรม อายุรกรรม โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติหอผู้ป่วยวิกฤตในทุกฟิวส์ ทำให้กังวล เครียด อ่านหนังสือเยอะ งานจำนวนมาก พักผ่อนไม่เพียงพอ"* สอดคล้องกับการศึกษาเมื่อนักศึกษาเริ่มขึ้นฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลในคลินิกเป็นครั้งแรก[5] จะสร้างความเครียดแก่นักศึกษา ทั้งการขาดทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาลไม่ถูกต้อง รวมทั้งปัญหาในด้านของสัมพันธภาพในการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์พยาบาล พยาบาลทีมสุขภาพ และจากการศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลสูงสุด คือ ความเครียด[3] หากผู้บริหาร อาจารย์พยาบาล สามารถลดความเครียดระหว่างการเรียน การขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล มีการสร้างกำลังใจที่ดี จะสามารถทำให้นักเรียนพยาบาลปรับเปลี่ยนทัศนคติและมองว่าคุณภาพชีวิตของตนเองมีระดับสูงขึ้น[1]

4. ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) พบว่า จากการประชุมกลุ่มของนักเรียนพยาบาลทหารเรือส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาจากทางสถาบันที่จัดหามาให้ ซึ่งเพียงพอในการใช้ในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือน ซึ่งจากการสอบถามปัจจัยที่ทำให้รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เพียงพอ คือ นักเรียนหลายคนไม่ได้รับการสนับสนุนรายได้จากทางบ้าน เงินทุนที่ได้รับ หรือเงินกู้ทาง กยศ. จะเป็นทางเดียวที่ได้รับนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งบางครั้งไม่เพียงพอในการจ่ายค่าอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์การเรียน การทำกิจกรรมที่เพิ่มเติม หรือการซื้อ e-book ที่สนใจในการสนับสนุนการเรียนส่วนตัว สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อองค์ประกอบคุณภาพชีวิตบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย[8] พบว่า

ความเพียงพอของรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 และสอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล[3] ปัจจัยคัดสรร ได้แก่ เงินที่ได้รับต่อเดือน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงระดับคุณภาพชีวิตได้ร้อยละ 54.90 (R_2 = .549, F = 31.708, p < .05) และการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวทางด้านวัตถุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย[7] อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อธิบายถึง นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนของผู้ปกครอง เช่น การให้ค่าใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอเป็นรายเดือน ให้ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อหนังสือตำราเรียน อุปกรณ์ทางการศึกษา และสอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยอิสเทิร์นเอเชีย พบว่า สิ่งที่รบกวนคุณภาพชีวิตของนักศึกษา เรื่องการเงิน คิดเป็นอันดับสาม[9] รองจากการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 20.4 ซึ่งเห็นได้จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทำให้นักเรียนพยาบาลจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับระบบอินเทอร์เน็ต โปรแกรมการทำงานทาง AI เพื่อให้การนำเสนองานในกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎี มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p < .01) (r_{xy} = .307) จากการศึกษาคุณภาพของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยอิสเทิร์นเอเชีย[9] พบว่า เกรดเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎีมีความสัมพันธ์กับความสัมพันธ์ทางสังคมและสภาพแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p < .05) โดยผู้บริหารมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน ห้องพักผ่อน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ สำหรับนักศึกษาพยาบาลเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ความสุขในการเรียนส่งผลต่อผลการเรียนตามมา สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นหลักและเห็นได้ชัดเจนในการพัฒนาความรู้สึกการมีคุณภาพชีวิตของตนเอง[18] ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาหลายสถาบัน พบว่า นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05[6] และสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านช้าง พบว่า คุณภาพด้านสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ที่อยู่อาศัยในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.83) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิต ทั้งด้านปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01[7] ส่งผลให้ผู้บริหารพัฒนาสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ บรรยากาศในห้องเรียน ความเป็นอยู่ในการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้นักศึกษารู้สึกมีความสุขสบายใจ ในการเรียน การพักผ่อน ส่งผลทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และในส่วนด้านจิตใจ พบว่ามีผลตามความแตกต่างของนักศึกษา เป็นปัจจัยที่มีอิทธิผลต่อพัฒนาการทางจิตใจ อย่างไรก็ตามปัจจัยทางชีวภาพมีความสำคัญกว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เนื่องจากขึ้นอยู่กับความต้องการภายในใจของนักศึกษาแต่ละบุคคล[6]

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนพยาบาลทหารเรือ มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านจิตใจ มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด และการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือในระดับปานกลาง ดังนั้นควรมีกิจกรรมการฝึกปฏิบัติภาวนาให้นักเรียนพยาบาลทหารเรือก่อนเข้าศึกษาหรือก่อนสำเร็จ

การศึกษา เพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโต ทัศนคติเชิงบวก และทักษะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับชั้นปีของนักเรียนพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ดังนั้นในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาและอาจารย์พยาบาลควรวิเคราะห์กิจกรรมของแต่ละรายวิชา เพื่อให้สามารถบูรณาการกิจกรรมที่มีการวัดผลลัพธ์การเรียนรู้คล้ายกันได้อย่างเหมาะสมกับนักเรียนพยาบาลในแต่ละชั้นปี

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความเพียงพอของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือ ดังนั้น สถาบันควรพิจารณาจัดสรรทุนการศึกษาและติดตามความต้องการด้านทุนของนักเรียนพยาบาลอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในกลุ่มที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อค้นหาปัจจัยและแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือในแต่ละชั้นปี

2. ควรพัฒนาแนวทางในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนพยาบาลทหารเรือผ่านโครงการชื่นชมและประกาศการทำความดี รวมทั้งกิจกรรมจิตอาสา เพื่อให้นักเรียนทุกชั้นปีได้รับรู้และเกิดความภาคภูมิใจในการทำความดีทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น สถาบัน และสังคมภายนอก

3. ควรมีการศึกษาความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนพยาบาลทหารเรือในด้านต่างๆ ในเชิงลึก เพื่อให้สามารถรับรู้ปัญหาที่แท้จริงและกำหนดแนวทางแก้ไขได้ตรงความต้องการของนักเรียนพยาบาลทหารเรือมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. Trevittaya P. Concepts of quality of life. Bull Chiang Mai Assoc Med Sci 2016:49(2);171-84. (in Thai.)
2. Baiju M, Rajalakshmi VR. Academic stress and psychological well-being among college students. Int J Indian Psychol 2021;9(3):194-202.
3. Thamlikitku S, Sinudompol S. Factors predicting quality of life of undergraduate nursing students at Kuakarun Faculty of Nursing in Navamindradhiraj University. Kuakarun Journal of Nursing 2019;26(1):55-75. (in Thai.)
4. Royal Thai Navy College of Nursing. Nursing student Manual. Bangkok: RTNCN; 2011. (in Thai.)
5. Kingkaew J, Boonmark N. Quality of life among nursing students in Chalermkanchana Si Sa Ket University. Journal of Sakon Nakhon Hospital 2018;21(3):105-17. (in Thai).
6. Sithai W, Jangboon N. The quality of life of clinical medical students. Journal of Humanities and Social Sciences 2020;12(23):73-8. (in Thai).
7. Thawongsa K, Srinonyang P, Aphaiso P, Chotichai B, Sariya W. Factors influencing quality of student life in Mahamakut Buddist University, Srilanchang Campus. MBU Education Journal: Faculty of Education Mahamakut Buddhist University 2018;6(1):252-65. (in Thai).

8. Seangsuwan P, Bunmak S, Di-sawat M. Relationship between personal factor, family factor and workplace factor on personnel's quality of life of Rajamangala University of Technology Srivijaya. Recent Science and Technology 2020;12(2):323-34. (in Thai).
9. Samitnarasete A, Chansakul S. A study of quality of life among nursing students Eastern Asia University. Christian University of Thailand Journal 2018;24(4):562-76. (in Thai).
10. Khamthana P, Polin S, Klinhom P, Pandee P. A study of quality of life among Nursing students Prachomklao College of Nursing, Phetchaburi province. Journal of Nursing, Siam University 2019;20(38):123-33. (in Thai).
11. Popatjamakul S. A development of an instructional model for developing self-esteem of Matthatomsuksa 2 students in educational opportunity expansion school at Eastern Economic Corridor: EEC. [Doctoral' s Dissertaton, Faculty of Education]. Burapha University; 2020. (in Thai).
12. The WHOQOL GROUP. The World Health Organization Quality of life assessment (WHOQOL): position paper from the World Health Organization. Social Sciences Medicine 1995;41(10):1403-9.
13. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement 1970;30(3):607-10.
14. Thato R. Population and sample. In Thato R, editor. Nursing research: concepts to application. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2018. p. 156-73. (in Thai).
15. Liddle J, McKenna K. Quality of life: an overview of issues for use in occupational therapy outcome measurement. Aust Occup Ther J 2000;47:77-85.
16. Dolan P, Gudex C, Kind P, Williams A. Valuing health status: a comparison of methods. J Health Econ 1996;15(2):209-31.
17. Dangpiam N, Duangmanee A, Pariwat N, Leungsuwala W, Tanasing S, Malapun S, et al. Factors related to happiness in learning among naval nurse students. RTN Med J 2023;60(2):360-76. (in Thai).
18. Cheerat T. Factors influencing the quality of student life at Srinakharinwirot University (Ongkharak Campus). [Master' s Thesis, Faculty of Business Admiration]. Rajamangala University of Technology; 2011. (in Thai).